

Arxiu històric FUNDACIÓ JAUME BOFILL

La rambla

Cirici Pellicer

OCTUBRE 1975

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

Aquest guió-itinerari es basat amb el de Barcelona pam a pam de Círci Pellicer, però precisament en lloc de limitar-nos a fer-ne una còpia de divulgació, hem intentat:

- a) Ampliar la informació amb la consulta de 6 llibres més
- b) Extreuen únicament aquelles dades que ens han semblat més bàsiques, d'acord amb la finalitat de la divulgació. Fent referència no obstant als llocs d'origen o de complementació de dades per aquells que vulguin aprofundir-ho més.
- c) Comprobació personal d'algunes dades dubtoses.
- d) Visites a les Entitats importants de la Rambla per obtenir un informe inèdit.

Sigles:

BPP Barcelona Pam a pam . C. Pellicer
 TR Todo en las Ramblas (prospecte)
 GTB Guia del Turista en Barcelona
 SBS Secretos de Barcelona (Sempronio)
 BIH Imatge i Historia d'una Ciutat
 BOV Barcelona I (O. Verges)
 ALB Antologia lírica de Barcelona

=====

=====

Hem marginat aquells aspectes que creiem es poden suprimir o per el contrari recalcar segons l'edat o nivell cultural a qui vagi dirigit aquest recorregut.

LA RAMBLA

Quan a Barcelona parlem de "La Rambla" sense afegir-hi cap més apelatiu, volem dir la primitiva Rambla, la que va de la Plaça Catalunya fins al Mar, podriem dir en llenguatge corrent "la de sempre".

A Barcelona n'hi hi ha varies actualment de Ramblas, són antigues rieres avui cobertes per un passeig central envoltat d'arbres. La Rambla de Catalunya a l'Eixample, la Rambla del Prat a Gràcia, la de Sant Andreu- avui desapareguda-, la del Poble Nou, etc.

El nom de Rambla- segons C. Pellicer en el seu llibre "Barcelona pam a pam" (1971) prové del nom àrab Rambla que substituï el llatí Arenuc, o arenno, en català Areny, per convertir-se fins els nostres dies en Rambla. La nostra Rambla encara que avui porti diversos noms ha estat sempre un sol torrent o carrer sinuós.

En el s. X els barris extramurs de l'antiga ciutat romana i del Call ja arribaven ací. En 1260, les muralles que havia començat Jaume I ja s'extenien tot al seu voltat - mirant el mar a ma esquerra- i s'hi obriren les portes de Santa Anna o dels Bergants (a la confluència actual de Santa Anna i Canuda), també s'en deia dels Bergants perquè allí s'hi estacionaven els obrers que esperaven ésser contractats; La Portaferrissa, la de la Boqueria, (començament del carrer d'aquest nom, on hi ha una Font del 1824 d'estil neoclàssic), la Porta de Trencaclaus o dels Ollers (devant el carrer escudillers) i la de Drassana (ara porta de la Pau. Vint torres reforçaven el llenç d'aquesta muralla (1)

=====
La Porta ferrissa posada en el camí del Llobregat i de la Catalunya nova, l'antiga via morisca, tenia al davant una explanada amb les taules de venda de carn ofegada(O taules de bocateria), tripes i carn de cabra que s'hi establiren l'any 1217. També s'hi alçaven les forques pels condemnats. Es va pavimentar

=====

Durant els segles XVI i XVII les muralles de la Rambla es conservaren intactes, com a mur de defensa de l'interior. Amb tot i així l'antic torrent va començar a tenir l'aspecte de carrer gràcies a la edificació - a la part dreta - de convents. El primer dels quals fou el dels Jesuïtes, avui Betlem, l'any 1553.

D'altra banda tres edificis públics donaren caracter a partir del s. XVI a tres sectors de la Rambla: tancant-la en la part superior la Universitat o Estudi General (2) davant la porta de Santa Anna; al Pla dels Ollers, el Tratre de la Santa Creu (el més antic de la ciutat) i a l'indret més pròxim al mar, a mà esquerra, la foneria de canons. Primer fou un camí i un torrent amb les muralles a un costat i els convents a l'altre, fins que a començaments del s. XVIII es va donar permis per edificar cases a l'espai ocupat per les muralles (3). A les darreries del s. XVIII fou urbanitzat el carrer.

La Rambla es converteix en un passeig ens ho demostra el fet que ja en 1781 s'hi lloguen cadires i es posen fanals en el Pla de la Boqueria.

=====

1822 a tota la llargada del sector entre el Pla de la Boqueria i de les Comedies (Plaça del Teatre) fou construït un banc per poder descansar.

1854 el passeig fou adornat amb baladres, acàcies, 1859 vingueren de la Devesa de Girona els primers plàtans, aquest arbre es va apoderar del carrer i es va guanyar el prestigi de llibertat que donaria lloc a l'expressió popular "ser criat com els arbres de la Rambla" (4)

=====

La Rambla doncs ha anat seguint tot un llarg itinerari històric i de embelliment que han donat lloc a la Rambla actual que nosaltres coneixem. Per això cada recó de la Rambla actual ~~que no~~ ~~altres coneixem~~ és un monument històric o d'art o de tradicions barcelonines que val la pena coneixer una a una, en el seu marc actual.

VISITA

LA FONT DE CANALETES, localitzada en aquest lloc (la part més alta de la Rambla, tocant a la plaça de Catalunya) des de molt antic; l'actual és de ferro colat del s. XIX.

=====
La dita "beure l'aigua de Canaletes" és, fóra de Barcelona, sinónim de viure a la capital (BPP). Una tradició diu que qui beu en la Font de Canaletes torna a Barcelona, per aixó és molt corrent veure-hi forasters bebent-hi.
=====

RAMBLA DELS ESTUDIS (perquè hi havia l'Estudi General) Baixant per la dreta, en el nº 9 trobem l'Acadèmia de Ciències (Edifici del 1883) El seu rellotge construït per Moragas el 1888, va iniciar el seu servei públic de donar l'hora a la ciutat. Aquest servei fou declarat oficial per l'Ajuntament el 1891; altres decrets posteriors han confirmat i extès la seva oficialitat a tota la província. Avui regeix per tota la província com a hora oficial. (Del 1894 al 1962 el dirigí Eduard Fontseré, mort en 1970 a l'edat de 100 anys). En l'interior de l'edifici es veu el primitiu rellotge amb la seva interessantíssima i completíssima complexitat de la maquinària del 1888, però disortadament no funciona. No obstant altre rellotge modern amb funcionament electrònic senyala l'hora exacta corresponent al Meridià de G. Cada dia se li dona corda i a les 12 s'anota els segons de variació que pot aver-hi amb el meridià. El que dona al carrer sol portat una diferència de 30 segons degut al moviment saltant de les agulles, la seva màquina funciona en l'interior però no es veu. Es molt interessant fer-hi una visita.

També se'n diu Rambla dels Ocells, pel mercat dels ocells i de la curiosa aglomeració de pardals que cap al tard omplen les branques dels seus arbres i es tant el seu piular que dificulta de vegades fins el mantenir una canversa- avui però es molt superior el soroll del transit rodant-.

ELS OCELLAIRES Aquesta fira d'ocells té uns 125 anys d'existència. Es venen unes 350 classes d'ocells, a més de ratetes, tortugues i peixos. Els ocells que més es venen són el canari, el "periquito" i la cadenera. Aquestes parades, són petits comerç a escala familiar, la competència dels ocellaires "pirates" del diumenge, és tan forta que els ramblistes no poden mantenir el negoci fóra d'aquest nivell estrictament familiar.

L'ocellaire ha de tenir una vocació especial i una dedicació molt complerta a la seva tasca. Han de conèixer les diferents espècies d'aus, l'aliment i el tracte que cada una d'elles requereix i una cura constant dels animals.

El dia que el mercat té més vida és el diumenge, precisament també el que tenen més competència perquè es quan en diversos barris apareixen ocellaires esporadics.

Com a mercat diari, en quantitat i varietat és l'únic del món. Avui hi ha a la Rambla 12 parades d'ocellaires.

BETLEM A la dreta fent cantonada al carrer del Carme trobem l'Església de Betlem, com hem dit primer convent de Jesuïtes edificat l'any 1553; incendiada, l'actual es va acabar d'edificar l'any 1729, d'estil barroc català es de destacar les estàtues dels Sants: Ignasi, Francesc de Borja, en la porta principal del carrer del Carme i Sant Francesc Xavier en la Fornícula que fa cantonada al carrer Xuclà. Cremada durant la guerra del 1936, l'interior que era d'una ornamentació riquíssima quedà destruït i l'estructura perjudicada; ha estat reconstruïda seguint la forma original. En la porta barroca de les Rambles el Nen Jesús amb la creu al coll inspirava a Verdaguier una gran devoció. (5)

PALAU MOIA devant de la façana lateral de Betlem, hi ha el Palau Moia; al principi quedava adosat a les muralles i fôu un dels edificis que va tenir autorització per obrir finestres a través dels murs de defensa. Després el varen tirar a terra i es va construir l'actual (1771-1790) La façana de la Rambla va ésser modificada l'any 1934 i foren oberts els pòrtics de la planta baixa per aixamplar la vorera. Pertanyia ultimament al Marques de Comilles creador de la Companyia Transatlántica. En l'interior es conserva un gran saló, un dels més esplendits de la ciutat. té dos pisos d'alçada, el de sobre el bordeja com una barana formant una galeria. En aquest palau va viure-hi Mn. "Cinto" J. Verdaguer, perquè era l'almoiner de la Companyia Transatlántica (Mn. Cinto va escriure entre moltes altres obres l'Emigrant - segurament en algun dels seus viatges per mar- i el poema famosíssim de l'Atlàntida, el qual va patrocinar el propi Marques de Comilles i darrerament hi posà música el Mestre Halfter, ^{per acabar l'obra iniciada per Falla} i l'ha cantat l'Orfeó Catalá en molts llocs d'Europa), les seves habitacions donaven davant de B Betlem i es per aquest motiu que la imatge del Nen Jesús que hem citat l'inspirava moltes vegades en la seva vida personal i poética. També va estatjarse ací Alfonso XII rei d'Espanya i d'altres persones relacionades amb la nostra història (6).

RAMBLA DE LAS FLORS Les parades de flors que en el s. XIX fóren montades en forma de ferro colat ara son transformades en magnífiques casetes de vidre (dos de les antigues es conserven en el Poble Espanyol). Durant el s. XIX era l'únic lloc de Barcelona on es venien flors i cada parada tenia la seva pròpia tertúlia. Entre les floristes de la Rambla que han destacat per la seva bellesa, l'esposa del pintor Ramon Cases en fôu una d'elles, així com la del filòsof Serra Hünter.

Les floristes de la Rambla tenen la seva propia Associació, donen una vida característica a aquest sector de la Rambla. En la imatge de la Mare de Deu del Roser, adossada en una fornícula al costat del Palau de la Virreina les floristes obsequien cada dia a la seva patrona amb flors de les seves parades.

Són una Institució per Barcelona i en alguns dels actes més emotius de la vida ciutadana, com en l'enterrament de Josep Me Folch i Torres, així com en la vinguda a Barcelona del Dr. Fleming, descobridor de la penicilina, elles hi han donat l'homenatge més espontani que la ciutat els ha pogut oferir.

Les parades normalment són el producte de varies generacions familiars que hereden la tradició i l'art juntament amb el petit negoci; petit perquè la vida de les floristes és molt dura i poc recompensada economicament. Totes les parades actuals les formen petits comercians a nivell familiar independents uns d'altres. La més coneguda de totes es la Carolina, una senyora avia que ens parla amb emoció d'aquesta tradició familiar en el negoci, recorda vivament els fets històrics, en els quals va homenetjar Fleming, d'una manera tota espontània, i igualment en l'enterrament de Folch i Torres, en Vendrell, etc.

La flor que més es ven a Catalunya és la rosa vermella, es com diu ella, la reina de les flors i la que més produeix el nostre país.

=====

Fa constar que en els països càlids els colors vermells són més atractius, en canvi els països Nordics prefereixen la rosa o les flors de tonalitats suaus. Nota curiosa també, diu que tots els estrangers de totes les nacionalitats compren les flors en nº ceners, mai prells, especialment les roses i els gladiol, nards etc. No obstant no són pas aquests els clients més assiduos de les floristes de la Rambla, si no els autòctons i els immigrants que van assimilant cada vegada més els costums de Barcelona, especialment la rosa de Sant Jordi amb el llaç de la nostra bandera, i en tots els dies restants de l'any es va extenent el costum d'obsequiar amb flors, els aniversaris personals, matrimonials, els naixements, etc. Podem doncs assegurar que va arrelant en l'esperit ciutadà altra vegada una sensibilitat més delicada que revaloritza allò que malahuradament havia mort força, l'espiritualitat, l'admiració per la naturalesa.

El treball d'aquestes dones que alegren i donen vida a les nostres Ramblas és no obstant molt dur. A les 4 de la matinada 3 dies a

la setmana han de recollir les flors al Mercat Central al Palau d'Agricultura de Montjuic. Les paradetes obren oficialment a 2/4 de 8 del matí, no tanquen a mitg dia els dies feiners, venen fins a les 8 del vespre. Quan tenen molta feina d'encarrecs obren abans al matí. A l'hivern no estan prou protegides contra el fred. Totes aquestes dificultats revaloritzen la seva figura però també allunyen a les possibles futures venedores de flors d'aquest treball. La nostra Rambla no pot perdre les floristes, cal que posem els mitjans convenients per millorar les seves condicions i enaltir aquest bell ofici, que requereix vocació i molt amor a les plantes. Aquest mercat per les seves característiques és únic al món.

=====

PALAU DE LA VIRREINA (1772-1778)

Construït pel Virrei del Perú, Manuel Amat i Junyent, Marqués de Castellbell, la mort prematura del qual feu que el Palau fos anomenat a causa de la vidua, Palau de la Virreina.

L'ampli vestibul cobert amb voltes, condueix cap a les escales bessones, a les quals es poden veure els capitells penjats, típicament barcelonins. Entre les habitacions anteriors resalta el menjador decorat fantasiosament a l'estil rococó amb uns quadres pintats que representen les alegories dels dotze mesos.

Aquest Palau allotja el Museu d'Arts decoratives. Té un cert interès la mateixa planta noble d'estil neoclàssic; a les alcoves hi ha mobiliari de la mateixa època.

Hi ha diverses col·leccions de ceràmica, orfebreria, rellotges, etc. però la més interessant posar és la de vidres, amb exemplars antics, egipcis, grecs, romans, etc. dels s. XVI, XVII i XVIII. En el mateix edifici hi ha la col·lecció Cambó d'obres secundàries del Renaixement i del Barroc. (7)

PLAÇA DE SANT JOSEP

Arran del Palau de la Virreina un extens grup de cases forma la part devantera d'una ambiciosa urbanització de l'època romàntica, avui amagada per el mercat de la Boqueria. Entre els anys 1836 i 1840 es construí allí una plaça monumental inspirada en les urbanitzacions de Regència britànica.

Presenta façanes uniformes i uns terrats davant les cases, aguantats per columnes jòniques de fust sense estriar, de gust purista. Aquesta plaça tan bonica en fou instal·lat el centenari mercat establert a la Rambla; es avui anomenada popularment plaça de la Boqueria, encara que el nom oficial sigui Mercat de San Josep. La seva harmoniosa arquitectura roman amagada sota la parasitària construcció de ferro del mercat.

Manca la fitxa del Mercat

RAMBLA DEL CENTRE o dels Caputxins. Va des del carrer del Hospital, al Teatre del Liceu i l'entrada del carrer de la Boqueria. La casa que fa cantonada a Cardenal Cassanyes i Rambla és d'estil neogipci, decorada amb ventalls i ombrals i un gran drac xinès, dintre l'estil orientalista de l'època de l'Exposició del 1888.

GRAN TEATRE DEL LICEU (1)

Inaugurat l'any 1847, té una capacitat per 3600 persones amb seients, també en els darrers pisos permeten l'entrada sense seient. Es la sala més gran d'Europa i una de les més elegants del món. Es notable el saló de gust pompeïà. El sostre de la sala es decorat amb evocacions pictòriques d'obres de teatre.

=====
El Liceu Filarmonic Barcelonés prescindint del vell privilegi del Teatre de la Santa Creu(que representava óperes p per subvencionar l'antic Hospital d'aquest nom) ofereix óperes sota la direcció del Mestre Obiols; a partir del 1838[?] s'estableix la competència entre aquests dos teatres. Ja en el 3 de Febrer del 1838 es donen 12 representacions seguides de la famosa "Norma" de Bellini (BIH). El Liceu va introduir a Barcelona els autors italians, Mozart i Wagner després. Durant molts anys Barcelona fou la única ciutat que comptava amb un nucli de wagnerians i on era coneguda la música del compositor alemany.

=====
El dia 31 de Desembre de 1913 es va representar el Parsifal en català. Francesc Viñas fou el primer cantant; el primer acte va durar 110 minuts i després de l'entreacte per sopar va continuar fins a les cinc de la matinada en que es va acabar.

El Liceu ha sofert més d'un incendi, un d'ells que el destruí totalment per dins va ésser l'any 1861, després d'aquest incendi la Junta del Liceu prengué la decisió de reconstruir-lo immediatament i mes gran.

=====
Fou pagat pels mateixos accionistes a base d'un 49% de la vèlua nominal de les localitats que tenien en propietat. Els propietaris de les llotges a més, prengueren a llur càrrec particular la decoració i el moblatje de cadescú. Al cap d'un any just de 1-

(1) Rafael Tasis - Barcelona (matge i Història d'una ciutat) p. 327
(1) 1847 segons tots els nostres llibres consultats?

l'incendi la orquesta ja podia assajar l'òpera amb que s'inaugurava la nova sala feta de cap i de nou i que ara llua una espléndida il·luminació de gas. Es va obrir de nou al 20 de Abril del 1862 (8,9)(BIH) No es subvencionat per l'Estat, es una empresa privada.

=====

CONSERVATORI DEL LICEU Fundat l'any 1833, es una Escola d'Art i Música. Totalment independent del Gran Teatre del Liceu. Ensenyament de solfeix des dels 7 ó 8 anys, amb 6 anys de duració. Hi poden cursarse tota clase d'ensenyaments instrumentals, fins arpa, que quasi no s'ensenyava en lloc. Títols oficials també de Directors d'Orquesta. Dansa clàssica, fins els 12 ó 13 anys, després poden cursar-los en l'Institut del Teatre. Dirigeix aquestes classes Joan Magrinyà. Els preus módics de matrícula i mensualitat permeten l'estudi musical a tots els estaments practicament. Els títols són oficials. En el mateix edifici del Gran Teatre, a l'últim pis, de l'escala on s'allotja el Circol del Liceu.

CIRCOL DEL LICEU Aquesta entitat es independent administrativa-ment i directivament del Gran Teatre del Liceu. Té com a finalitat unicament una expansió recreativa dels seus socis, unicament var-rons; per formar part de l'entitat un nou soci ha d'esser propo-sat per 4 socis antics. Fundat l'any 1847 pel Marques de Sentmenat que en fôu el primer president, es una entitat estrictament privada. Fundamentalment circol de tertúlia. Poseeig saló-restaurant (cal fer constar que allí poden sopar-hi els socis amb els seus convidats avans o du-rant els entreactes de les representacions del Gran Teatre), saló de música-que consiteix en una sala amb piano per us exclusiu tam-bé dels socis, billar, perruqueria, biblioteca - poc important- i com activitat colectiva d'alguns socis l'equip de "bridge", l'any passat campió de Catalunya.

Els seus socis el formen el 90 %, propietaris del Liceu, per això existeix un consorci amb el teatre i és ací on es celebren tots els actes "socials" del Liceu, recepcions oficials, homenatges, etc. sempre però organitzat pels seus socis. ~~que~~ El Reglament prohibeix qualsevol reunió política, el soci que no respecta aquesta ordre es expulsat immediatament.

Els salons luxosíssims contenen autèntiques obres d'art, una sala exposició amb una col·lecció de 12 quadres de Ramon Casas (1901) donatiu del pintor. Mes d'una vintena d'altres quadres originals decoren les diverses sales.

Altres objectes, llums, porcelanes valuosíssimes, tots ells exclusivament per a utilització dels socis, i els seus convidats, cap altre persona pot visitar-ho. No obstant l'institució té dos llibres de signatures de visitants il·lustres (sempre convidats pels socis del cercle, en realitat, les personalitats de la política i de l'art que han assistit al Liceu). El primer encapçalat per la Reina Cristina i el segon per Juan Carlos i Sofia de Grecia. L'edifici conserva la seva primitiva estructura i decoració, s'ha anat restaurant sense modificar-lo, menys en la porta i vestibul de planta baixa on hi ha unes vidrieres de Junyent que representen la tetralogia wagneriana i unes portes i ornamentacions modernistes.

HOTEL ORIENT

Conserva íntegres el convent i els claustres del que fou convent dels franciscans l'any 1652-1670. El claustre és ara el saló de festes de l'Hotel i al voltant hi ha les antigues galeries monàstiques. Luxosament decorats es difícil de descobrir-ho a simple vista, no obstant, per les portes laterals del claustre o saló es veu perfectament en les dependències de l'hotel, cuina, bar, etc. la configuració conventual de l'edifici.

Seguint per la mateixa voravia avall, trobarem on hi havia una caserna de policia, la façana de l'esglèsia de l'antic convent del Sant Angel Martir. A l'interior hi ha encara l'airag claustre (BPP).

EL PLA DEL TEATRE

Fou anomenat des del s. XVI el pla de les comedies perquè és on es construí el primer teatre. Aquest teatre que ja hem anomenat era el de la Santa Creu, incendiat varies vegades i reedificat. L'any 1790 és representa per primera vegada al país l'opera italiana. L'any 1847 fou objecte d'una important restauració, i des de aleshores se'n digué Teatre Principal; cremat novament els anys 1924 i 1933, actualment el teatre ocupa una part de l'edifici que aixopluga avui diverses dependències. En una d'aquestes dependències nasquè l'Ateneu Barcelonés que després es trasladà al carrer de la Canuda. Avui del Teatre se'n diu Principal Palace.

MONUMENT A PITARRA

A l'esquerra de la Plaça hi ha el monuments dedicat a Frederic Soler "Pitarra", fundador del teatre català modern. Es obra modernista del 1900.

RAMBLA DE SANTA MONICA

A la dreta en un vell cassalot del s. XVII amb torratxa d'angle s'aixopluga la parròquia de Santa Mònica; es l'antiga casa del convent dels Agustins descalços, erigit l'any 1636. El seu exterior es pobríssim però el seu claustre és d'un notable barroquisme, molt auster. Avui el claustre cobert forma ~~part~~ la part central de l'esglèsia i es pot veure magníficament la seva estructura.

Al nº 10 hi havia el C.A.D.C.I. Centre Autonom de Dependents del Comerç i de la Industria, creat l'any 1903 que comptava amb milers de socis i fou una entitat fonamental en la història social de B Barcelona. El 1934, el 6 d'octubre van morir-hi en combat el cap del partit català proletari, Compte i el seu company Alba.

FONERIA DE CANONS

Barcelona tingué una llarga tradició artillera, hi va ocupar diversos llocs de Barcelona; a finals del XVII es traslladaren al carrer del Mur VELL darrera la Muralla, en desaparèixer aquesta quedà confosa amb la Rambla. Durant el setge de 1714 van ser fabricats en aquesta nova fabrica uns canons eficacissims de poc calibre. Felip V prohibí que Barcelona seguis fabricant artilleria. Aleshores, la foneria es dedicà un temps a fer campanes.

=====
El 1714 en sortí la campana més gran que hi ha a la Catedral, la popular "Tomasa" (D) (10)
=====

L'edifici del s. XVII subsisteix. El 1844 fou ocupat pel Banc de Barcelona, que hi afegí un pis i guarní la porta que mira al mar amb dues figures de marbre de Venanci Vallmitjana. Actualment és la farmacia militar.

DRASSANES A la dreta al final de la Rambla es conserven en perfecte estat les Drassanes, les més grans i complertes de tipus medieval que hi ha fins l'actualitat a tot el món.

D'ací partiren les esquadres catalanes i les naus dels innombrables mercaders que ferent el comerç amb l'Orient des del s. X XIII fins el XVIII.

Feta construir per Pere el Gran començà la construcció dels edificis actuals el 1276. Amb un pati fortificat encerclat de porxos amb torres de merlets a tots quatre angles. Les obres de les naus varen començar en 1378 en unir els seus recursos el Rei Pere el Cerimonios, la ciutat i el Parlament (La unió fa la força; a Catalunya palesament ho hem constatat al llarg de la nostra història). La ciutat col·laborà pagant les muralles exteriors i lliurant els impostos sobre el comerç amb Bizanci i Alexandria. La Generalitat també hi aportà una contribució econòmica. Diversos Reis i la Generalitat fóren ampliant les construccions.

L'any 1620 hi fou construïda la famosa Galera Sant Jordi. A la porta d'entrada podem veure l'escut dels Comptes catalans que posà el Cerimoniós. Sobre les naus de la dreta que formen angle amb aquesta porta, hi ha l'escut de Sant Jordi, assenyala que fou construït per la Generalitat quan les Drassanes en XVII passaren a pertanyer a aquesta institució. Les tres nau que donen a la Rambla són del XVII; la muralla del paral·lel i 2 naus de la part de darrera són del XIV. La nau central major és del XVIII. En 1381 es podien construir ja 30 galeres alhora. Des d'allí amb una rampa situada en lloc que ocupa actualment l'Aduana, les naus eren botades al mar. Ací per última vegada s'hi van construir les galeres que varen combatre en la batalla de Lepanto.

La nostra història i la de tot Catalunya està íntimament relacionada amb aquestes drassanes.

En el Museu Marítim es conserven autèntics valors artístics, restes d'exvots, miniatures, maquetes i diversos estris relacionats amb la marina. Hi ha la maqueta del primer submarí del món, invent de Narcís Monturiol, que es va submergir per primera vegada al port de Barcelona el 1859 i que portava el nom d'"ictineo".

MONUMENT A COLON

Té 59 m. d'alçada. corresponent 7,70 m. a l'estàtua. La plataforma treballada amb pedra té 26 m. de diàmetre i 19 el cos del monument. Pesa en total 233.000 Kg. Per l'interior de la columna passa un ascensor que condueix a la galeria-mirador formada per la corona Comtal. Es va inaugurar l'any 1888. Els més famosos escultors catalans varen treballar en aquesta magnífica obra d'art. (11)(12)(13).

== ===== ===== ==

I acabem ací el nostre passeig per la Rambla; potser ens caldrà asseurens en algun dels seus darrers bancs o prop de l'aigua on entre les gavines es reflexen mil colors els batecs ciutadans, amb esclat de llum o de fanals i estrelles, barran el pas al vianant, per poder meditar pausadament tot alló que hem copçat de vida d'art

d'història en aquest passeig "Pubilla de Barcelona", que reb
amb un somriure a tots els que per mar, terra i aire, venen a
visitar la ciutat.

ELS PARDALS DE LA RAMBLA

Felicià Serra Mont Lloret de Mar 1898

Què hi fa que la tardor llevi fulles
als plàtans de la Rambla, vells i grossos,
si per omplir-ne les seves despulles
hi ha milers de menuts, menudois cossos?

Els cossos dels pardals que planant baixen
a rellevar les mil fulles caigudes,
cada entrada de fosc, i hom veu com naixen
tot anant fent anades i vingudes

Fulles fetes de carn i ploma fina
que canten sense que les polsi el vent
en el crepuscle més bell i lluent.

car cada una ~~és~~ gorja divina
que en piular i xerrotejar barroerament
alegra la ciutat barcelonina.

BREU BIOGRAFIA SOCIOLOGICA DE LA RAMBLA

Al voler fer un estudi breu sobre la sociologia de la Rambla resulta sempre de signe positiu. La Rambla, com tots els carrers de Barcelona, i d'arreu, té els seus defectes i els seus encants, en aquests cas podriem dir, que els "defectes" (de condicions socials, d'habitatge, de transport etc.) queden totalment relegats en segon terme perquè aquests passen a formar part dels barris que l'encerclen, en el districte V i en el II (potser els de més problemàtica de Barcelona) no obstant, la Rambla ho tapa tot, vull dir que la seva pròpia vitalitat cobreix almenys en part aquests aspectes negatius.

Esencialment comercial, els pocs veïns que hi habiten tenen la mateixa varietat que la seva vida. Alternen Palaus i grans Hotels amb habitatges de petits comerciants, de Badells i Conserges de les grans empreses artístiques i culturals, possiblement alguna "Pensio" de persones de vida poc honesta i també habitatges de persones que exerceixen professions lliberals, metges, advocats, escriptors, etc.

El que sí podem assegurar es que la Rambla és el carrer de Tots. Des del "Cira" fins els joïers més potents, des dels grans magatzems, a les botiguetes refugiades en una porteria, des dels grans Hotels, fins als Hostals, i com a característica única les floristes i els ocellaires, i fins fa poc els venedors ambulants de raza gitana, de gossos, els quiosc de diaris, tots, tots hi tenen dret adquirit, perquè tots hi tenen el seu paper; un paper organitzat no anarquic.

La Rambla és el passeig dels ciutadans i dels forans. La seva popularitat i els seus atractius no són fruit d'una estructura turística d'atracció de forasters. La Rambla és naturalment així. Per dret propi. S'ha anat fent ella mateixa a través dels segles. Ja existeix en el s. X però és - com hem indicat- en el s. XIV que es va pavimentar un troç i en els segles XVI i XVII quan ja s'inicia el carrer, sempre progressant.

Venint de Mar, és ella qui reb als forasters o repatriats abocantlos amb el seu passeig al bell mig de la ciutat, a la Plaça de Catalunya.

En les seves cadires de lloguer i bancs, sempre hi veureu el vell que llegeix el diari per matar el temps, unes senyores que reposen després d'una agotadora passejada per les innombrables botigues que la rodegen, amiss que acuden a la cita, estudiants amb els seus apunts i llibres de text, i estrangers que bocabadats un xic cansats miren curiosament tot "alló" que passa per la Rambla. Segons les hores i els dies, els vianants cambien, en les hores "punta" la diversitat en tots aspectes passa per la Rambla, els Diumenges al matí, matrimonis amb menuts, joventut riallera i barcelonins empedernits circulen o s'asseuen en els seu les seves terrasses. El diumenge a la tarda, sodats, mariners i noies treballadores s'hi donen cita. Cap el tard a l'estiu especialment en dies de vacances prenen la fresca homes i dones, grans i petits. No podem oblidar les compradores del Mercat de San Josep. Els matins feiners i els dissabtes a la tarda d'arreu hi acuden per cercar "alló" que només es troba en la Boqueria.

Les nits de la Rambla tenen un altre caracter molt diferent. El de la ciutat burgesa que acut al Liceu i per contrast les veïnes dels barris baixos que apareixen com papellones, els mariners, els borrarxos i els asidus concorrents a les sales de festa, Fronton, etc.

No podem oblidarnos tampoc- ja que és una de les seves característiques- les cites massives, d'aficionats al futbol els diumenges, i els dimecres els pagesos que contracten llurs vendes (verbalment) en mig del passeig cap a la Plaça del Teatre. Comercialment important, les seves flors procedents del Maresme i de l'exportació constitueixen una exposició floral única al món en el seu gènere.

Els ocellaires que alhora venen peixos, mones petites, tortugues i d'altres animals formen també, encara que amb menor quantitat un mercat típic d'aquest aspecte.

La Rambla és a més assequible a tothom. Les bones comunicacions, metro, autobusos i en els dos extrems, estacions de ferrocarril (Plaça de Catalunya i via marítima pel Port) la situen en un lloc únic.

Les Festes Patronals de la Rambla són el dia 7 d'Octubre la Mare de Déu del Reser. Però també les festes de la primavera, l'encerclen i li donen una nota peculiar. El dia de Sant Jordi, es quasi obligat d'anarhi. La rosa i el llibre en són el seu principal objectiu.

Diverses Associacions recreatives i culturals propies de la Rambla mantenen el seu prestigi. L'Agrupació Cultural Recreativa del Mercat de Sant Josep. L'Associació de veïns de la Rambla, que cada any anomenen un "Ramblista d'Honor". L'Associació de Floristes. Les visites tradicionals de diversos grups i els centres culturals recreatius permanents on hi acuden cada dia els contartulis.

Círcol del Liceu, Acadèmia de Ciències, Conservatori etc.

Tot això forma la vida de la Rambla. Per descriure cada una de les seves Festes ens caldria escriure un llibre. Cal recordar només que la Rambla és l'encarnació del barcelonisme que acompanya alhora les exigències de la gran urb, la llibertat dels seus habitants i la tradició que perdura deixant a cada generació un llegat innagotable de riquesa.

BIBLIOGRAFIA D'AMPLIACIÓ

- (1) A. Cirici. Barcelona pam a pam 1971 p. 84
- (2) " " " " p. 87
- (3) " " " " p. 85
- (4) " " " " p.86
- (5) " " " " p. 89 ~~W.A.R. work~~
- (6) " " " " p. 90
- (7) " " " " p. 93
- (8) R. Tasis. Barcelona imatge i Historia d'una ciutat.p. 96
- (9) Guia del turista en Barcelona
- (10) A. Cirici. Barcelona pam a pam. 1971 p. 100
- (11) Guia del turista en Barcelona atraccion de forasteros.
- (12) A. Cirici. Barcelona pam a pam. 1971.p.186
- (13) R. Tasis. Imatge i historia d'una ciutat. p. 420
- (14)

LLIBRES CONSULTATS

A. Cirici. Barcelona pam a pam 1971
Todo en las Ramblas. (Prospecte)
Guia del turista en Barcelona (Atraccion de forasteros)
Secretos de Barcelona (Sempronio)
Barcelona imatge i historia d'una ciutat. R. Tasis
O. Verges. Barcelona I
Torrell de Reus. Antologia lirica de Barcelona

INFORMACIO PERSONAL A LES ENTITATS

Hotel Orient
Parroquia de Santa Mónica
Circol del Liceu
Conservatori del Liceu
Plaça de la Boqueria
Administració del Liceu
Associació de Veïns de la Rambla
Associació de Floristes de la Rambla
Informació sobre els ocellaires.

ALCALDES DE BARRIO

BARRIO DE SANTA MONICA

D. JUAN CLAYES SALESAS
Montserrat, 9 tda.
302-32-37
VISITAS: todos los dias exto.
de 8 a 10 noche

D. PEDRO GARCIA PERRETO
Santa Mónica, 2
Tel. 302-2086
VISITAS: martes y viernes de 6'30
a 8'30 tarde

BARRIO DEL TEATRO

D. ANGEL GARCIA MEDINA
Guardia, 6
tel. 225-72-36
VISITAS: martes y viernes
de 5 a 7 tarde

D. FRANCISCO GUAL FLAMERICH
Unión, 23
tel. 317-47-14

BARRIO DEL LICEO

D. JUAN ISART PASCUAL
Marqués Barbará, 22 tda.
tel. 241-31-06
VISITAS: de 10 a 11 noche

D. JUAN LASHERAS QUILEZ
Marqués Barbará, 35 pral.
tel. 242-27-18
VISITAS: de 8 a 10 noche

BARRIO DE SAN PABLO

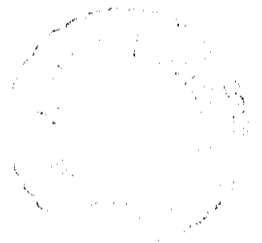
D. JUAN GALLEGO RUBIO
Conde Asalto, 54 tda.
tel. 241-16-41
VISITAS: lunes y jueves
de 10 a 12 noche

D. GABRIEL PEREZ VERDU
Marqués del Duero, 48, 7º-2º
tel. 2419756
VISITAS: martes y miércoles
de 8 a 9 noche

BARRIO SAN AGUSTIN

D. ALBERTO SANCHEZ SANCHEZ
Ciegos de la Boqueria, 6
tel. 329-27-42
VISITAS: miércoles y
viernes de 4 a 5'30

D. MARIO APARICIO FELIPE
Sadurní, 4 tda.
tel. 24197-56
VISITAS: lunes, miércoles y
viernes de 7 a 8 noche

BARRIO DE CONVALENCIA

D. FEDERICO ESTRADA BAYOD
Jerusalén, 30 tda.
tel. 302-68-97
VISITAS: lunes, miércoles y
viernes de 8 a 9 noche

D. ESTEBAN MASCLANS JUANOS
Jerusalén, 8 tda.
tel. 228-33-05
VISITAS: todos expto. sábados
de 8 a 9 noche

BARRIO DE BELEN

D. JOSE L. MURUENDA
Notariado, 3-1º
tel. 218-91-32
VISITAS: todos los días
de 4 a 5 tarde expto. sab.

D. PEDRO TORRENT GUIU
Sitjas, 8
tel. 302-46-89
VISITAS: diaria de 8 a 9 noche

BARRIO HOSPITAL MILITAR

D. ANTONIO OLLER CORTADA
Joaquin Costa, 46
tel. 318-06-11
VISITAS: lunes, miércoles y
viernes de 9 a 10 noche

D. JOSE PONS ALSINA
Joaquin Costa, 6 tda.
tel. 242-70-52
VISITAS: todos los días de
5 a 7 tarde expto. sábados

BARRIO DEL PADRO

D. JAIME RIUS CANET
Joaquin Costa, 8 bajos
te. 242-50-44

D. JUAN ALONSO GONZALEZ
Erasmus Janer, 6
Cera, 12
tel. 241-90-91

BARRIOS ESCUELAS PIAS

D. RAMON QUILEZ CANICONDO
Carretas, 1, tda.
tel. 329-67-43
VISITAS: lunes, miércoles y
viernes de 6 a 7 tarde

D. J.M. FERNANDEZ TRASHORRAS
Aurora, 7-2º
tel. 329-05-37
VISITAS: martes, jueves y
sábados de 8 a 9'30

BARRIO DE SAN LAZARO

D. PEDRO GRANDE PEREZ
Vista Alegre, 24 entlo.
tel. 2419730
tel. Oficina: 241-01-22

BARRIO DE LA CARCEL

D. ANDRES CLAVERIA ARGOTE
San Pablo, 122 tda.
tel. 241-3177
VISITAS: Lunes, miércoles y
viernes de 5 a 6 tarde

D. ENRIQUE MALART VENDRELL
San Pablo, 81- 1º-4º
tel. 241-71-25
VISITAS: martes y jueves
de 8 a 10 - sábados de 4 a 6
tel. Oficina: 318-16-78

ASOCIACIONES DE VECINOS Y COMERCIANTES

- 1.- ASOCIACION DE VECINOS Y COMERCIANTES DE LA CALLE HOSPITAL
Presidente: D. JUAN SASTRE Y MARQUES
C/ Hospital, 109 tel. 241-50-79 pat. 293-29-82
- 2.- ASOCIACION VECINOS Y COMERCIANTES DE LA RONDA DE SAN ANTONIO
Presidente: D. JUAN RODRIGUEZ SOLANS
Ronda San Antonio, 78 (11) tel. 246-26-64
- 3.- ASOCIACION DE VECINOS Y COMERCIANTES DE LA RONDA DE SAN PABLO
Presidente: D. PERDRO PERPIÑA BRILLAS
Rda. San Pablo, 4-8 (11) tel. 241-95-19 - 242-1846 - 242-17-35
- 4.- ASOCIACION DE VECINOS Y COMERCIANTES DE LA CALLE DE SAN PABLO
Presidente: D. AMADEO BAGUES CERQUEDA
San Pablo, 6 (1) tel. 317-32-46 - 318-57-37
- 5.- ASOCIACION DE VECINOS Y COMERCIANTES DE LA CALLE DEL CARMEN
Presidente: D. JOSE TEIXIDO VILA
C/ Carmen, 8 tel. 317-69-40
- 6.- ASOCIACION DE VECINOS Y COMERCIANTES DE LA CALLE SITJAS
Presidente: D. PEDRO TORRENT GUIU
C/ Sitjas, 8 (1) tel. 302-46-89
- 7.- ASOCIACION DE VECINOS Y COMERCIANTES DE LA CALLE DE LA CERA
Presidente: D. MIGUEL CARRETE VIDAL
C/ Cera, 26 (1) tel. 241-11-96
- 8.- ASOCIACION DE VECINOS Y COMERCIANTES DE LA CALLE TALLERS
Presidente: D. JOSE MARIA PORTI
C/ Tallers, 14 (1) tel. 329-39-97
- 9.- ASOCIACION DE VECINOS Y COMERCIANTES DEL BARRIO DE SANTA MÓNICA
Presidente: D. JUAN CLAPES SALESAS
C/ Montserrat, 8 (2) tel. 302-29-94
- 10.- ASOCIACION DE VECINOS Y COMERCIANTES DE LA CALLE CONDE DEL ASALTO
Presidente: D. SALVADOR DE LA FUENTE BOIX
C/ Conde del Asalto, 11 (1) tel. 226-50-65

11.- ASOCIACIONES DE VECINOS Y COMERCIANTES DE LAS RAMBLAS

Presidente: D. AMADEO BAGUES CERQUEDA
San Pablo, 6 (1) tel. 317-32-46

12.- ASOCIACION DE VECINOS Y COMERCIANTES DE LA CALLE DEL BUENSUCESO

Presidente: D. EMILIO ROBLES ESTELLER
C/ Buensuceso, 4 (1) tel. 246-48-39

13.- ASOCIACION DE VECINOS Y COMERCIANTES DE LA CALLE UNION

Presidente: D. Francisco GUAL FLAMERICH
C/ Union, 23 (1) tel. 317-47-14

14.- ASOCIACION DE VECINOS Y COMERCIANTES DE LA CALLE DE LA BOQUERIA

Presidente: D. FEDERICO ESTRADA BAYOD
C/ Jerusalén, 30 tda. Tel. 302-68-97 tda. tel.317-33-58

15.- ASOCIACION DE CABEZAS DE FAMILIA DEL DISTRITO QUINTO

Presidente: D. PEDRO PERPIÑA BRILLAS
Rda. San Pablo, 4-8 (11) tel. 241-95-19 - 242-18-46

16.- ASOCIACION DE PROPIETARIOS, COMERCIANTES E INDUSTRIALES AFECTADOS POR LA APERTURA DE LA AVENIDA DE GARCIA MORATO

Presidente: D. EUGENIO JUAN
Rda. San Antonio, 88 (11) tel. 31825-44

17.- ASOCIACION DE VECINOS DEL DISTRITO QUINTO

Presidente: D. José CUNILLERA
C/ San Paciano, 6 tda. Local Social: C/ Hospital, 95 tel.241-86-37

18.- ASOCIACION DE VECINOS AFECTADOS POR LA PROYECTADA AVENIDA GARCIA MORATO

19.- Presidente: D. AUGUSTO GARCIA
Pza. San Agustín, 2 (1)

19.- ASOCIACION DE VECINOS Y COMERCIANTES DE LA CALLE SALVADORS

Presidente: D. JUAN PLANES FELIP
C/ Salvadors, 22 (1) Imprenta Socitra tel.2417121

CENTROS CULTURALES

CONSEJO SUPERIOR DE INVESTIGACIONES CIENTÍFICAS

Director: Santiago Alcobé Noguera
C/ Egipcíacas, 15
tel. 242-65-75

ESCUELA DE BIBLIOTECARIAS

Dtr. Dª Rosalía Guilleumas de Rubio
C/ Hospital, 56 (radicado en el recinto del antiguo Hospital de la Santa Cruz) tel. 317-31-43

BIBLIOTECA CENTRAL

Dtr. Dª Rosalía Guilleumas de Rubio
C/ Carmen, 47 (radicado en el antiguo Hospital de la Santa Cruz)
tel. 246-26-59

REAL ACADEMIA DE MEDICINA

Dtor. D. Pedro Domingo Sanjuan
C/ Carmen, 47 (radicado en el antiguo recinto del Hospital de la Santa Cruz) tel. 317-16-85

ESCUELA MASANA

Director: D. Luás Mª Guell Cortina
C/ Hospital, 56 (radicado en el antiguo recinto del Hospital de la Santa Cruz) tel. 242-2000

INSTITUTO INVESTIGACIONES ECONÓMICAS

C/ Carmen, 47 (radicado en el antiguo Hospital de la Santa Cruz)
tel. 317-0778

INSTITUTO DEL TEATRO

Director D. Herman Bonnia Llinás
C/ Elisabets, 12
tel. 302-64-95

ESCUELA FILOLOGIA

C/ Egipcíacas, 15
Tel. 242-55-75

INSTITUCION ESPAÑOLA DE MUSICOLOGIA

Director: Miguel Querol
C/ Egipcíacas, 15
tel. 242-91-23

INSTITUTO DERECHO COMPARADO

Director: Miguel Casals Colldecarrera
C/ Egipcíacas, 15
tel. 2423488

I.N.E.M. MILA Y FONTANALS

Director: D. José A. Zabalbescoa Bilbao
Pza. José Mª Folch y Torres
Tel. 242-70-34 - 242-70-38 y 241-79-58

ESCUELA DE FORMACION PROFESIONAL NARCISO MONTURIOL

Director: D. Juan Pujadas Porta
C/ Torres Amat, 6 Pje. San Fernando, 9
tel. 207-36-12